

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 140 Lei

Pe jum. an . . . 70 Lei

Pe trei luni . . . 40 Lei

Un exemplar 1— Leu.

TELEFON P. ORAȘ ȘI

STEREORAN No 750

ROMÂNUL

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA

Str. Românului 1/a.

Inscripție se primește
la administrație și se ta-
rează conform tarifului.MANUSCRIPTELE
NU SE ÎNAPOIAZĂ.

In jurul crizei.

Am arătat într'un articol trecut cauzele ce ar putea determina posibilitatea unei crize de guvern, criză ce amenință dealminteri de atâta vreme, fără să fi izbucnit însă până acum și aceasta grație numai naturei ultimelor evenimente și împrejurări politice.

O altă împrejurare, așteptată dealminteri, a venit să sporească greutatea guvernului și anume aceea a prezentării legii agrare la cameră.

Legea agrară, ce a suferit în trecerea sa pe la senat anumite modificări relativ la prețul de cumpărare a pământurilor, s'a lovit la Cameră de o dârză opunere a majorității ce pretinde ca rezolvarea chestiei pământului să se facă într'un larg spirit democratic.

De aci un serios conflict între majoritate și guvern și tot de aci perspectiva unei crize ministeriale și ideea readusă în discuție, a unui guvern de concentrare.

Mai înainte însă de a recurge la ultimele măsuri, adică la demisia cabinetului și la dizolvarea parlamentului, guvernul a voit să caute să se ajungă la o înțelegere cu majoritățile.

Scopul convorbirilor acestora a fost să se convingă majoritățile că trebuiesc să primească, referitor la improprietăți, punctul de vedere guvernamental în sensul de mai jos: parlamentul, instituțiune ce lucrează conform prevederilor constituționale, este ținut de însuși caracterul misiunii sale să realizeze problema improprietății așa cum aceasta a fost trecută în constituție, de către Constituanta dela Iași, atunci când acea constituantă s'a ocupat de dezlegarea nevoilor agrare ale țării.

În sensul fixării misiunii a parlamentului, acesta e menit să respecte maximumul prevăzut și socotit necesar pentru expropriere, îngrădindu-și de o cam dată activitatea la găsirea formelor necesare pentru realizarea scopului propus.

Nevoia ce s'ar face simțită a unei exproprieri mai largi, rămâne după părerea guvernului, o chestie de mai târziu și de care va avea să se ocupe o altă constituantă.

De o cam dată trebuie să se știe dacă majoritatea admite ca guvernul să dea soluția problemei agrare în spiritul principiului fixat de constituanta dela Iași, discutându-se tot deodată cu bună voință de guvern amendamentele ce ar putea fi propuse.

Totul depinde deci de atmosfera ce se va crea și relativ la care nici o telegramă nu a venit în cursul zilei de ieri să ne dea vre-o deslușire.

Adaugăm însă că la această greutate imediată a guvernului, se adaugă toate celelalte creațe de ultimele evenimente politice printre care reforma financiară, cazul Schuller—Argetoianu, îndepărtarea deputaților din parlament cum și greșelele imputate guvernului mai ales politica externă.

Situația externă.

Mersul schimbător al acțiunilor militare ele-ne din Asia minoră a sdruncnat nu numai situația actualului guvern, ci și pe aceea a regelui Constantin.

Consecința naturală a acestor stări de lucruri este micșorarea popularității regelui Constantin și întărirea partidului venizelist, fapt ce se dovedește prin revenirea lui Venizelos în Grecia.

În trecerea sa prin Italia, Venizelos a declarat, că va porni o campanie inversunată contra politicii războinice a regelui Constantin, care a adus acum a doua oară Grecia în situație dificilă.

Guvernul din Constantinopol a protestat pe de altă parte la înaltul comisar al puterilor aliate, contra ofensivei grecești din Asia minoră, pornită fără ca armata turcească să fi dat prilejuri de provocare. Înalta Poartă, trece în treaga răspundabilitate a consecințelor actualului război asupra Greciei.

În asemenea împrejurări, pare verosimilă știrea ce circula în timpul din urmă în sensul, că regele Constantin urmărește ideea de a trece puterea regală în mâinile lui George, care se bucură în egală măsură de simpatiile venizeliștilor, cât și de acelea ale constantiniștilor.

Guvernul Teleky, a cărui complicitate în acțiunea îndrăzneată a fostului rege Carol, cu greu poate fi trasă la îndoială, și-a înmăntat guvernatorului dimisia.

Amiralul Horthy a respins deocamdată această cerere a guvernului.

Agitațiunea provocată de lovitura de stat încercată de exregele Carol nu s'a potolit.

În special partidul micilor agricultori aduce grave acuzații guvernului și în special primului ministru Teleky.

Partidul micilor agricultori, nu tolerează la cârma țării un guvern care să nu poată rezista ademenirilor agenților fostului rege și cere ca guvernatorul să încredințeze destinele țării unor bărbați aleși din sânul partidului agricultorilor.

Contele Teleky este acuzat de a fi continuat propaganda în favoarea exregelui Carol, și după ce reprezentanții aliaților au intervenit pentru îndepărtarea din țară a habsburgului. Această propagandă se reduce la aceea, că Teleky a cetit la o întrunire a partidului guvernamental scrisoarea fostului rege Carol, redactată de acesta, în ajunul plecării sale din Budapesta.

Acest pas constituie o nesocotire a primului punct din Constituția provizorie a Ungariei, votată de adunarea națională la 1920, prin care se spune clar, că exercitiul puterii regale încetează și că numai viitoarele corpuri legislative sunt în drept a se ocupa cu chestia regalității.

Tratativele dintre guvernator și politicieni se urmează fără întrerupere.

Știrile recente sosite din Irlanda destăpă increderea, că lupta dintre cele două popoare irlandeze, englezi și irlandezi se apropie de sfârșit.

Mișcarea s'înfeinistă este purtată azi abia de două până în trei mii de oameni, față de aproape două corpuri de armată engleză.

Noul conducător al mișcării politice irlandeze, Devalara, „președintele republicei irlandeze”, a abandonat multe din punctele politice intransigente și a oferit pace primului ministru Lloyd George.

Devalara și-a exprimat nădejdea, că în Irlanda se va putea restabili ordinea și pacea, dacă guvernul britanic renunță la sistemul de

guvernare dictatorial, aplicat până acuma față de Irlanda.

Cel mai important eveniment politic din Irlanda este declarația făcută de Devalara, că irlandezii vor lua parte activă în nouile alegeri, dorind aplanarea conflictelor cu Anglia, pe cale legislativă, — prin revizuirea legii homerule.

Italia trece prin niște zgudiri politice extrem de importante. Campania fascistilor contra socialistilor a devenit într-o adevărată contrarevoluție.

Mișcarea fascistă a fost provocată de abaterile tot mai spre stânga extremă a curentului socialist. Fasciștii declară că nu se vor retrăși până ce nu vor fi stărpit din Italia ideile moscovite, ajutând astfel dezvoltarea ideilor naționale, cari singure pot fi chezașia unui viitor frumos pentru Italia.

În fruntea mișcării fasciste este amant, în ultimul timp însuși D'Annunzio, pe care naționaliștii fasciști, l'ar dori în fruntea noului guvern.

Inversunarea socialistilor cu toate acestea este în creștere, și sunt temeri, că dese conflicte dintre aceste două partide, vor provoca un adevărat război civil.

Ce taxe plătește o școală de stat românească.

O mentalitate dureroasă. — Școala normală din Arad plătește 2200 lei pe lună pentru apă. — O anchetă necesară.

Încă din momentul când a început să funcționeze școala normală în Arad, am arătat și însemnătatea acestei instituții culturale și greutatea cu care ea avea și are încă de luptat.

Am cerut populației județului și orașului, și tuturor românilor conștiință de datoria lor față de țară și școlile acesteia, să contribuie cu ruțe, cu bani, cu pânză și cu tot ceea ce se putea ofer școlii cu folos, pentru ca aceasta să poată să vie în ajutorul zecilor de elevi sărace ipsisite, așa după cum erau la început, până și de cea mai sumară îmbrăcăminte.

Am avut satisfacția să vedem că am fost ascultați și că mai ales satele au răspuns cu înțeleaptă generozitate la apelul făcut de noi.

De atunci și până acuma, nu am încetat nici odată, ori de câteori ni-s'a oferit prilejul să arătăm tuturor aceea ce trebuie să facem și modul cum se cuvine să intervenim în folosul școlii normale, menită să dea țării pe viitoarele luminaătoare ale neamului.

Am căutat în primul rând să menținem trează în conștiința națională a orașului și județului, importanța culturală a școlilor și sacrificiile ce trebuiesc făcute pentru școala normală din Arad, mai ales în calitatea sa de instituție a Statului.

Am intervenit deasemenea la Comandament, unde marele român și sprijinitor al instituțiilor culturale, care este d. general Bădescu s'a arătat gata să intervie pentru înlesmirile ce le solicitam în folosul școlii, am intervenit în același timp și la direcția Uzinei electrice să reducă la minimum taxele plătite de școala normală, și am avut mulțumirea să constatăm modul larg cum directorul acelei instituțiuni, a știut să se arate sprijinitor al școlii naționale românești.

Acea este însă și momentul să arătăm dureroasa surpriză ce am avut, aflând că direcția uzinelor de apă a silit școala să plătească, numai pe apa consumată, 1900 și 2200 lei, pe ultimele două luni trecute.

Cantitatea de apă consumată de școală în

INFORMAȚII

cursul lunii Martie a fost de 750 metri cubi de apă, după conturile prezentate de uzină, socotindu-se un leu de fiecare metru cub.

Dela 750 de lei însă, s'a cerut școalei, adaugându-se taxele comunei, suma monstruoasă pentru noi de 2200 lei.

Direcția școlii normale, școală națională și a statului, a refuzat să plătească această sumă enormă și a adus cazul la cunoștința ministerului instrucției și la aceea a resortului din Cluj și aceasta după ce reclamase în mai multe rânduri primăriei, fără de nici un folos.

Pe noi, personal, ne îngrozește această sălbatecă mentalitate și această operă de sustragere a instituțiilor culturale românești.

Datoria noastră este să aducem cazul la cunoștința opiniei publice și să cerem să se facă o anchetă pentru a se vedea cine sunt aceia cari nu fac nici o deosebire între o școală de stat, atâta de săracă și între cel mai vulgar local de noapte din Arad.

Numai o minte dușmană intereselor naționale și un suflet complex strein de tot ceea ce este românesc, poate să sugrume o instituție de stat și tocmai aceasta ne împinge să cercetăm dacă printre conducătorii uzinelor de apă nu se găsesc streini de neam, inamici de ciși ai românismului.

Taxele primăriei sunt groaznice și insuportabile, este adevărat, pentru particulari; acele taxe devin însă odioase când ele înăbușesc o instituție culturală.

E timpul să ne deschidem ochii și să ne primenim sufletul; e timpul să înțelegem că trebuie să fim contra triporurilor, iar nu în contra școlii, de oare ce numai prin cultură, adevărat națională românească, vom putea să ne deșteptăm mintea și să fim apărători demni și conștienți ai națiunii.

Facem judecător în această chestiune opinia publică, autoritățile, și pe toți bunii români și ne rezervăm dreptul și onoarea să aducem personal cazul la cunoștința ministerului instrucției.

Organizație iredentistă maghiară în Arad.

După o urmărire de mai multe luni, organele siguranței de stat, a reușit să descopere zilele trecute o organizație iredentistă a ungarilor din localitate, ce avea numirea de „IME” (Iredentista magyar egyesület).

Până acum au fost arestați 71 de membri ai acestei organizații și la cari s'au găsit scrisori compromițătoare, arme, muniții etc.

Arestații au fost escortați ieri dimineața la Timișoara și predăți Curții Martiale.

Din statutele societății, găsite la arestați, s'a constatat că aceasta s'a organizat încă în toamna anului 1919. Cea dintâi ședință s'a ținut în 27 Noembrie 1919, iar cea din urmă în 31 Ianuarie 1921.

Scopul societății precizat în statute era: „Eliberarea ungarilor asupra de sub jugul vamal. În cazul când va avea la dispoziție numărul necesar de oameni și arme, „IME” însăși va iniția pentru atingerea acestui scop, răscoala națională maghiară”.

Membrii societății au fost organizați după sistem militar în plutoane.

Fiecare pluton avea un comandant cu educație militară.

Afacerile societății erau conduse de un consiliu de 5, care convoacă membri la ședințe, când se discutau dispozițiile ce trebuiau de luat pentru lărgirea organizației proiectate pentru întreg Ardealul.

— Ministerul de finanțe a fixat pentru birourile de expediție particulare tariful de taxe, ce aceste birouri pot încasa pentru îndeplinirea formalităților vamale de import, export, etc. Noul tarif se pune la dispoziția celor interesați de către camera de comerț și industrie din Arad.

— D. Constantin Popa, prefectul poliției din Târgul-Mureș, a dăruit pentru „Monumentul Unității” și fondul ziaristilor ardeleni români suma de 50—50 lei.

— Cehoslovacia, organizează, după închiderea târgului de mostre din Praga, în zilele de 12—17 Mai o expoziție agricolă. Expoziția va avea următoarele grupuri: agricultura în general, producția organică, producția silvică, animale, industria agricolă, mașini de agricultură, cooperative agricole și construcții în legătură cu agricultura. Prospekte relativ la aceasta expoziție se pun la dispoziția celor interesați de către camera de comerț și industrie din Arad (Bul. Gen. Drăgălina nr. 11) zilnic, între orele 9—2.

— Conform raportului înaintat de administrația financiară a județului, comisiei administrative, în luna Martie, s'au încasat în județul Arad dări directe lei 2.075.515, cu 1.476.007 mai mult ca în luna anterioară și cu 1.764.854 mai mult ca în Martie anut trecut.

Dări indirecte s'au încasat lei 3.075.859, cu 2.496.477 mai mult ca în luna anterioară și cu 1.633.539 mai mult ca în luna Martie anul trecut.

— Prefectura județului ne roagă să arătăm că cu prilejul asistării A. S. R. Principelui Nicolae la reprezentarea Teatrului orășenesc, din tot personalul trupei, nu a fost prezentat A. S. R. decât numai d.Desideriu Rona, în calitatea sa de director al Teatrului.

— Începând dela 1 Aprilie, obligativitatea învățământului primar se întinde și în Basarabia.

Comunele sunt obligate ca în termen de 5 ani (cele urbane) și 5 ani (cele rurale) să pună la dispoziție localurile necesare. Obligativitatea în primii trei ani se aplică și copiilor mai mari de vârstă cerută și până la 16 ani.

— Comitetul agrar a dat o circulară tuturilor prefecturilor din țară, pentru a aduce la cunoștința sătenilor și văduvelor de război, că în toate chestiunile privitoare la expropriere și improprietărire, să se adreseze direct consilierilor agricoli și agronomilor regionali respectivi, cari au primit toate instrucțiunile necesare.

— Guvernul englez a făcut cunoscut guvernului francez, că din motive politice interne, se vede nevoit să retragă trupele engleze din Silezia de sus, care urmează să fie înlocuite cu trupe franceze.

— Episcopul unitar din Cluj Iosif Frenț și episcopul romano-catolic din Satu-Mare, Tiberiu Bornemisza au depus jurământul de fidelitate, cel dintâi în biserica catedrală, unitară din Cluj, cel de al doilea în biserica catedrală romano-catolică din Satu-Mare, în prezența prefecturilor din acele localități, în ziua de 10 Aprilie anul curent.

Cauza pentru care acești episcopi nu au depus jurământul în capitala țării este vârsta înaintată a acestor fețe bisericești.

— Jurnalele află din Constantinopol, că comandantul forțelor turce din Caucaz a concentrat pe frontul Smirnei 35.000 oameni.

— Un comunicat oficial grec desminte informația din sursă turcă după care grecii ar fi fost învinși lângă Eskishebir.

— Jurnalele italiene publică știrea că circulația hârtiei italiene a scăzut cu un miliard în cursul primului trimestru din 1921.

— Înainte de a părăsi Ungaria ex-regele Carol a emis un manifest către națiunea ungară explicând motivele vizitei sale în Ungaria, declarând că este ferm hotărât să susțină revendicarea sa asupra Coroanei Sfântului Ștefan.

După gazeta „Popolo”, acțiunile militare ale micii antante împotriva Ungariei au fost executate înainte de ultimatum: trupele jugoslave au intrat în Ungaria și au ocupat districtul carbonifer Fünfkirchen și orașul Seghedin.

— Societatea pensionarilor din Iași a ținut o primă ședință în care s'a ocupat de chestiunea sporurilor.

S'a hotărât convocarea unei adunări generale a tuturor pensionarilor ce se va ține în cursul săptămânii viitoare.

— Finlanda a luat în mod oficial relațiile diplomatice cu România.

x Dr. TEODOR MIȘCA, medic, specialist, dă cel mai modern tratament al BOALELOR SEXUALE și urologice, face analiza de sânge, cystoskopisare, catheterismul uretherelor și ultramikroskopisarea în „Dunkelfeld-condensator”.

Consultează pentru bărbați 10—11 a. m., pentru femei 3—4 u. m. Strada Mărășești (Kossuth) nr. 9. Mi 2705—3

— După ziarul „Times” au avut loc 7000 execuțiuni la Kronstadt. Bolșevicii au condamnat pe toți cari aveau arme asupra lor, deși li-se asigurase că nu vor fi pedepsiți.

— Comisiunea superioară vamală a întocmit un decret prin care s'a fixat taxele vamale pentru exportul lemnului. El a fost supus semnăturii Suveranului.

— Pentru toate categoriile de funcționari valabilitatea carnetelor de identitate pentru călătorie pe CFR, a fost prelungită până la 31 Mai.

— Dșoara Elena Mărgineanțiu, fca dlui consilier ministerial Titu Mărgineanțiu, administrator financiar în Arad, și-a sărbătorit ieri logodna cu d. Constantin Popa, prefectul poliției din Târgul-Mureș.

După cifrele publicate de guvernul cehoslovac asupra victimelor persecuțiilor austriece, 3500 cehi au fost internați sau închiși în timpul războiului; în afară de asta 26.800 lucrători au fost puși la munci forțate în Vestfalia, Serbia, Belgia, România, Asia minoră, sau persecutați altfel; 1500 persoane au fost executate condamnate fiind de tribunalele militare sau chiar fără procedură judiciară; 72 jurnale au fost suprimate. Amnistia a dat libertate la 18.000 persoane.

x D. dr. ALEXANDRU NAGY și-a redeschis biroul avocațial pe bulevardul Regele Ferdinand (Józseföherceg ut) nr. 12, etaj I, tot în acelaș loc unde era în trecut.

x Dr. TĂMĂȘDAN medic-dentist reîntorcându-se din călătoria sa, a reînceput odinațiunile. Ta 2721—1

x La Cabarețul Modern se va r prezenta azi seară un program variat și bogat. Se vor juca două farse cu conținut distractiv și înveselitor și alte 11 interesante piese individuale. Foarte reușite sunt duetul artiștilor Margareta Németh și D. Biro, dansurile comice ale lui Ervin Felhő, cântecele artistei Dea Tolnay, cupleturile comicului Aurel și punctele lui Rudas, Lili, Pawlowna, Lucia Dorel etc.

APEL.

CĂTRE PREOTIMEA ROMÂNĂ ORTODOXĂ DIN ÎNTREAGA TARĂ.

IUBIȚI COLEGI!

Ne permitem, ca în virtutea colegialității și a misiunii comune, ce avem de îndeplinit în mijlocul și pentru binele acestui popor, să vă poșim a fi alături de noi în lupta ce ducem pentru a pune capăt suferințelor de tot felul ce noi preoții văduvi avem de îndurat decurgând din pierderea prea de timpuriu a tovarășei noastre de viață.

Poate că a vorbi de asemenea suferințe astăzi când o lume întreagă suferă pentru cei neîncercați și neșpițiți de soarte ar părea un lucru de mică importanță. Nu tot astfel pot judeca însă cei pe cari vitregia soartei i-a adus în situația de a îndura jugul văduviei și al celibatului impus, jug care dacă nu este mai greu, este tot atât de insuportabil, ca și jugul asupritorilor de neamuri străine. Numărul cel mare al preoților văduvi numai în România cifrându-se la 2500, ceea ce în medie reprezintă cel puțin 10.000 orfani lipsiți de îngrijirea și ocrotirea unei mame demne și serioase, ne dă nota gravității acestei probleme. Oprirea preoților văduvi de a se recăsători a adus încă dela început la cele mai dezastruoase rezultate ale căror urmări le putem vedea și astăzi. Experiența milenară a probat pentru orice cine care are ochi de văzut și urechi de auzit, că oprirea recăsătoririi a fost o simplă ficțiune și că ceea ce este mai grav, s'a înlocuit o stare onorabilă prin alta neonorabilă în contradicție cu morala și principiile social-cristine.

Avem convingerea, că înalții noștri ierarhi, în înțelepciunea I. P. S. Lor vor cumpăni urmările dezastruoase, ce canonul 6 trulan a avut pentru biserica și preoțime.

Ori cât de legitimă ca formă ar fi dorința I. P. S. Chirarhii de a păstra și mai departe starea din trecut, vor binevoi a înțelege, că preoțimea astăzi are o cinste și un prestigiu de apărut și că după cuvântul Marelui Apostol Pavel „mai bine dorim să murim decât să facă cineva gloria noastră deșartă”.

În acest scop, în virtutea colegialității și a tainelor ascunse, ce viitorul păstrează pentru fiecare, ne permitem a apela la sentimentul demnității personale a fiecărui coleg preot, indiferent dacă este sau nu văduv, ca să vă uniți cu noi în rugăminte, ce facem înalților Chirarhii de a pune capăt suferințelor milenare ale văduviei preoțești prin acordarea dispensei individuale de a se recăsători.

Nădăjduim, că rugăminte noastră făcută din inimă și cuget curat și numai din dorința, ca în locul stării des. onorabile de până acum să se întroneze ordinea și cinstea, va găsi în fiecare cititor eoul, pe care suferința pacientului de pe calea Ierihonului l-a găsit în inima Samaritanului.

Pentruca hotărârea Sf. Sinod, naturalul corp bisericesc, să fie sprijinită pe acțiunea noastră unanimă, Vă rugăm a lua parte la Congresul preoților văduvi, ce se va ține în București la 12 Mai st. n.

Adesiunile și orice lămuriri se vor cere părintelui Gh. Păunescu, secretarul congresului, București, str. Piscului nr. 4.

DIMITRIE POPOVICI, paroh, Poianastampi.

Econom: GH. OPRÎȘESCU, Bălcești-Gorj.

Scrisoare din Italia.

Carile revoluționarilor. — Faștii contra Socialiștii perd mereu terenul. Disolvarea Camerei. — Curentul patriotic în creștere.

(Dela corespondentul nostru special.)

Roma, Aprilie. — Intreaga Italia este copleșită de o vie reacțiune contra tiraniei social-comunistă.

Anul trecut, când au început mișcările cu caracter revoluționar, s'a crezut că ele sunt în apteate contra celor ce au profitat bănește de război, și cum ei sunt nenumărați, opinia publică a fost aproape favorabilă acestor mișcări.

Dar în fața exceselor comise de roșii, Italia înțelege că aceștia vor ruina toată industria și aici au apărut faștii.

Fașismul s'a făcut după război, din rândurile luptătorilor cari voiau să-și apere averile; rând după aceia, faștii și-au mai luat și altă reină mai frumoasă: aceea de a lupta contra urorilor celor ce vor să dărâme efectele victoriei. Primul lor atac a fost contra primminstrului de atunci, Nitti, cunoscut germanofil.

Intre faștii, sunt persoane venite din toate pururile politice, apropiate între ele, numai dreapta oroare pe care le-au inspirat-o doctrinele nebune moscovite. Toți aceștia au devenit naționaliști.

Socialiștii italieni sunt desorientați de vioaia reacțiune pe care au produs-o chiar ei.

Din cauza presiunilor populare, o mulțime de municipalități socialiste au demisionat, în rândul cărora este și Bologna, roșia Bologna, care și-a devenit iar oraș burghez. La Milano, municipalitatea socialistă hotărâse ca funeralele victimelor atentatului să fie făcute pe socoteala țării, dar asociațiile patriotice au protestat și nu au voit să recunoască socialiștilor dreptul de a se face interpretii sentimentului național. După ce au sfătuit cu prefectul, socialiștii trebuit să cedeze.

Dar și la țară, socialiștii perd terenul. În Romagna, care în totdeauna a fost citadela socialismului, un mare număr de asociațiuni socialiste fărănești, au trecut la faștii.

În Camera Italiană, cei 150 deputați socialiști sunt prizonierii comuniștilor, deci fățiș contra lui Giolitti, primul ministru; cei 100 deputați în partidul catolic sunt separați în două tabere, cari nu prea se înțeleg, iar restul, liberali și constitucionali, cari formează ceaialtă jumătate a Camerei, nu dau o majoritate sigură.

În această situație, Giolitti nu era sigur, și hotărâse disolvarea Camerei când veni odiosul atentat din Milano într'un teatru plin de lume, care a făcut ca cea mai mare mișcare patriotică să se nască în sufletele tuturor italienilor.

Și atunci, cu mintea lui fină Giolitti a văzut momentul sosit ca să aibă alegătorii cu el, și hotărâse disolvarea Camerei, și facerea de noi alegeri în Mai, fiind sigur de reușită, — căci, cum zisei mai sus, — curentul antisocialist crește zilnic, naționalismul italian revenindu-și la zifele de glorie.

Trebue să constatăm cu această ocazie, că cei ce voiau dezordinea, au găsit în Italia cine să le țină piept, și să-i înfrângă, iar înfrângându-i, salvează Patria.

Romano.

Parlamentul.

Sedința Camerei dela 9 Aprilie.

— Prin telefon. —

București. — **D. Zamfirescu** comentează importanța istorică a zilei, când se împlinesc 3 ani dela realipirea Basarabiei la patria mamă.

Camera primește cuvântarea dlui Zamfirescu cu aplauze.

D. Inuleț relevă de asemenea momentele în cari s'a înfăptuit gloriosul act al Unirii Basarabiei. Dsa cere actualului guvern, să împlinească promisiunile pe cari le-a făcut basarabenilor, atunci când a luat cârma țării.

Arată că populația basarabeană este foarte nemulțumită, decarece nici azi nu este împrietărită.

D. Belizan vorbește în acelaș sens.

D. Zamfirescu arată că nu socoteste de demnitatea Camerei, ca această sărbătorire să fie turburată prin discursuri parlamentare, îndotăte de interese pur politice.

Dsa nu mai acordă cuvântul în această chestie.

D. Toma Dragu atacă guvernul, pe motiv că a dat mână liberă ministrului de comunicații să împedecă muncitorimea CFR, de a intra în șirul membrilor sindicatelor.

D. V. Madgearu în legătură cu reducerea efectivului funcționarilor publici arată că au fost scoși din slujbe în majoritate ofițerii destoinici, cari nu au voit să aibă nici un amestec în afacerile politice și că din contră guvernul a menținut în serviciile statului funcționari neexperimentați, cari au însă meritul de-a putea fi considerați de guvern, ca buni sprijinitori ai partidelor guvernamentale.

D. Trancu-Iași arată că această chestiune este de ordin absolut administrativ și nu poate fi adusă în discuție parlamentară.

Camera votează mai multe proiecte de lege de importanță mai mică.

Situația sanitară a județului Arad.

În sedința comisiei administrative a județului Arad, ținută la 8 Aprilie, medicul primar al județului, în cadrul raportului său lunar despre situația sanitară, a atras atenția comisiei asupra obiceiurilor dăunătoare din punct de vedere sanitar, ale păturii inferioare dela sate și asupra stărei de necurătenie în care trăiește această pătură.

Medicul primar județean face trista constatare, că populația dela sate, în deosebi acela mai săracă, nu dă importanță curățeniei copiilor și pe cari îi alimentează nehygienic. Astfel copiii încă în etate fragedă, li-se dă cartofi cu lapte nepastorizat și în unele pații chiar și băuturi spirituoase.

Pentru a ridica populația dela sate din aceasta stare de neștiință, dăunătoare în cea mai mare măsură, medicul primar județean cere comisiei să ia dispoziții cu preoții și învățătorii să combata aceste obiceiuri prin conferințe populare arătând pericolele, ce amenință pe țărani în urma alimentației nehygienice și a necurăteniei.

Conform raportului serviciului sanitar central al județului, situația sanitară în luna Martie a fost în general nemulțumitoare.

În luna Martie tifosul exantematic cu toate că serviciul sanitar a luat măsuri pentru împedecarea apariției acestei boale, a luat proporții de epidemie în comunele Ineu și Bogsig. În comuna Ineu au fost anunțate 10 cazuri cu 15 decese. Azi se mai află dintre aceștia sub îngrijire medicală, în spitalul de epidemii din Arad, 11 bolnavi: 4 din Ineu și 7 din Bogsig.

Cele mai multe cazuri de tifos au fost constatate între țigani, cari trăiesc în cea mai mare murdărie și cari au contagiat apoi și populația ce a venit în atingere cu ei.

Pentru ca să se împedecă aceste contagii medicul primar județean a cerut comisiei ca primpretorii plase-lor să ia dispoziții pentru desinfecțarea locuințelor și îmbrăcămintelor țiganilor, și tăierea părului acestora.

Dintre boalele contagioase s'a mai anunțat 210 cazuri de pojar, cu mortalitate de 1 la sută. Boala s'a arătat de data aceasta ușoară.

Dintre bolile necontagioase au dominat catarurile organelor respiratorii și digestive.

Nașteri au fost în luna Martie 340, cazuri de moarte 224, adică populația a sporit cu 116. Căsătoriile s'au încheiat 197.

Telegrame

— Agenția „Damian”. —

— Prin telefon. —

Jurământul episcopilor calvini.

București. — **Sâmbătă d. a. a avut loc solemnitătea depunerii jurământului a celor doi episcopi reformați din Ardeal, conte Szechenyi dela Oradea-mare și Carol Nagy dela Cluj. După solemnităte, Suveranul a primit în audiență pe cei doi capi ai bisericii calvine din țară.**

Greva avocaților din Capitală a luat sfârșit.

București. — **În adunarea generală a avocaților din Capitală, care a avut loc ieri, a fost pusă la vot chestiunea respingerii sau adoptării noului ordin instituit la judecătorii. Pentru primirea noului dispoziții au votat 702 avocați iar pentru respingere 296. Prin aceasta greva avocaților poate fi considerată, ca anlată.**

Chestia secretariatelor generale din Ardeal.

București. — **Consiliul de miniștri de Duminică, s'a ocupat din nou de chestia secretariatelor generale din Cluj și a hotărât ca deocamdată acestea să funcționeze și mai departe, păstrându-și atribuțiunile de până acuma.**

Descoperirea unui complot la Ploiești.

Ploiești. — **Siguranța din localitate a descoperit un complot, ale cărei țire duc în țara întreagă. Au fost arestați 13 complotiști. Numeroase arestări vor urma în curând.**

Averile bisericii greco-orientale din Bucovina.

București. — **Consiliul de miniștri a rezolvat problema administrării averilor bisericii greco-orientale din Bucovina, și a trecut dreptul de administrație asupra direcției centrale a averilor bisericesti, din Capitală.**

Războiul greco-turc.

Paris. — **M. C. G. elen anunță că trupele grecești au evacuat Brussa și s'au retras 12 kilometri spre apus dela acest oraș, unde urmează a-și întări liniile.**

Paris. — **Știri din Constantinopol anunță, că grecii vor evacua în curând și insula Ispid. Înaintarea trupelor kemaliste continuă.**

Paris. — **„Matin” află din Atena, că reprezentanții aliaților au adresat guvernului elen un protest colectiv contra faptului, că cercurile de recrutare grecești au înrolat sub drapelul Greciei și supuși turci. Aliații consideră acest fapt nu numai ca o violare a dreptului internațional, ci drept o încălcare a condițiilor tratatului de pace.**

Londra. — **Grecii au evacuat Brussa.**

Atena. — **M. C. G. anunță că desi trupele kemaliste au primit numeroase ajutoare, au rămas nedisciplinate, și slab înarmate. Trupele grecești îndată ce vor primi ajutoarele necesare vor începe contraofensiva, pe întreg frontul.**

Paris. — **Din Angora se anunță că forțele kemaliste înaintază pe toată linia.**

Ultima oră

„Agenția Damian”.

— Prin telefon. —

GUVERNUL MAGHIAR A DEMISIONAT.

Budapesta. — **Prim ministrul Teleky, a declarat partizanilor săi, că situația guvernului a devenit extrem de dificilă. Guvernul a făcut disolvarea adunării naționale. Se afirmă din propunere guvernatorului Hortáy, să ordone cercurile guvernamentale, că Horthy ar fi aprobat în principiu această măsură.**

Viena. — **Guvernul Teleky și-a prezentat eridimisia. Guvernatorul Horthy, a primit dimisia guvernului și a însărcinat cabinetul Teleky, să gireze afacerile, până la formarea noului ministru.**

Redactor responsabil: Trajan P. Nicolae
Editor responsabil: Laurentiu Luca.

O Universitate Internațională la Bruxelles.

S'a hotărât să se înființeze o universitate internațională la Bruxelles, la care să contribuie toate universitățile din lume. La apelul acesta, au răspuns favorabil universitățile din București, Lisabona, Zürich, Praga, Bristol, Varșovia, Copenhaga, Leyda, Liverpool, Tokio, Cambridge etc.

Durata sesiunii universitare va fi dela 20 August la 15 Septembrie, și se va ține în localul universității din Bruxelles. Programul va fi executat de 80 de profesori de toate naționalitățile, și va fi compus din 300 de lecțiuni.

Din consiliul acestei universități internaționale, face parte și profesorul român dr. Toma Ionescu, renumitul chirurg.

Cassa de Păstrare Civilă din Arad Societate Anonimă.

CONVOCARE.

Cassa de Păstrare Civilă din Arad Societate Anonimă își ține la 17 Aprilie 1921, orele 10 a. m. în localitățile institutului Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) No 22

XIII-a adunare generală ordinară

la care sunt invitați cu tot respectul acționarii.

DIRECȚIUNEA.

OBIECTE:

1. Exmiterea alor doi acționari pentru verificarea procesului verbal.
2. Deciderea asupra raportului direcțiunii și a comitetului de supraveghere apoi examinarea socoților din anul 1920, staverirea bilanțului, distribuirea profitului și deciderea asupra abolițiilor.
3. Deciderea în chestia ridicării capitalului societar devenită necesară prin fuzionarea cu institutul „Banca Poporală S. A. din Sântana.”
4. Autorizarea direcțiunii, ca la caz dacă judecătoria va pretinde, cele de lipsă să le săvârșască în cercul său de activitate.

Acționarii, cari doresc a participa la adunarea generală, sunt rugați a depune în sensul §-ului 19 al statutelor, până la 14 Aprilie a.c. acțiunile lor la cassa Centralei isau Sucursalelor.

ACTIVA				BILANȚ LA 31 DECEMBRIE 1920.				PASIVA			
	L	B	L	B		L	B	L	B		
Cassa			1,812.376	—	Capital societar			6,400.000	—		
Capitale elocate la alte institute de credit			3,015.899	18	Fond de rezervă	2 672.053	61				
Cambii	20,351.889	34			Fond pentru descrieri	250.000					
Imprumuturi:					Fond de rezervă pentru diferența de curs	31.953	77				
Imprumut cu acoperire hipot.	5,026.865	47			Fond de rezervă pentru scăderea prețului	59.864	—				
Scrisuri fonciare	764.736	—			Fond de rezervă pentru contribuție	50.000	—				
Obligațiune	57.917	—			Fond de rezervă pentru scad. cursului						
Imprumut comunal	26.178	12			Impr. de războiu	500.000	—				
Imprumuturi în cont-curent	5,815.892	82			Fond de penziune	242.915	49	3,806.786	87		
Imprumut-anticipat	4.669	—			Premiul de 10% al hipot. cu premia			33.919	40		
Avans pe imprumut de războiu	1.010.382	75	33.058.529	50	Imprumuturi cedate			282.455	83		
Lemnăria și țiglăria în Elek			130.104	37	Hipot. în circulație			4,074.000	—		
Fond cu acoperire de scrisuri fonciare			254.350	—	Hipot. sortate			10.000	—		
Efecte			3 785.479	92	Depuneri spre fructificare:						
Realități:					în libele	20,377.296	97				
Casa institutului	205.000	—			în cont-curent	4 804.429	70	25,181 726	67		
Casele celor 4 filiale, țiglăriile din Sântana și Elek	350.000	—	555.000	—	Creditorii			712.141	73		
Inventar	31.430	—			Datoria pe casa din Bulev. Regina Maria			94.669	26		
Descriere	3.430	—	28.000	—	Cupoanele hip. restante			365.962	75		
Interese restante			6.946	—	Cupoanele dividendei restante			259.320	—		
					Contribuția după interesele restante			39.637	78		
					Interese anticipate			860.681	64		
					Chiria anticipată a casei			2.958	—		
					Interese transitoare			17.020	80		
					Contribuție restantă			80.000	—		
					Saldul profitului			925 279	57		
			42,646.685	80				42 646.685	80		

Arad, la 5 Aprilie 1921.

Weissenburger Nándor, m. p.
director general.

Stein Zsigmond, m. p.
director executiv.

Ráskai Miksa, m. p.
secretar-primcontabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Keresztes, m. p. președinte. Schill, m. p. vice-președinte. Angele, m. p. Buttiger, m. p. Darányi, m. p. Gantner, m. p. Dr. Holló, m. p. Dr. Issekutz, m. p. Löbl, m. p. Martens, m. p. Natlland, m. p. Réthy, m. p. Seidner, m. p. Scherer, m. p. Szathmáry, m. p. Vásárhelyi, m. p. Winkler, m. p. Wittmann, m. p.

Bilanțul prezent l-am confrontat cu registrele principale și secundare și l-am aflat în ordine.

Arad, la 6 Aprilie 1921.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Reinhart Gyula, m. p. președinte. Hoffmann Antal, m. p. Kosztka Emil, m. p. Szántó Gyula, m. p. Weil József, m. p.

RAPORTUL COMITETULUI DE SUPRAVEGHERE.

Onorată adunare generală!

Mersul afacerilor institutului nostru în anul expirat 1920, l'am urmat cu atențiune vie conform datorinței noastre impusă prin lege și am examinat diferitele ramuri de agende și în consecvență avem onoare a raporta on. Adunări generale că mersul afacerilor în toate ramurile a fost în congruență cu legea com. și cu statutele, starea valorilor am aflat-o întru toate în ordine și în consonanță cu registrele institutului.

Am participat la inventarizarea valorilor și documentelor institutului, am examinat bilanțul pe anul 1920 și ne-am convins că construirea aceluia s'a efectuat conform legilor comerciale și statutelor în urmare, propunem aprobarea bilanțului.

Am examinat propunerea direcțiunii cu privire la împărțirea venitului de 925.279 L. 57 b. și deoarece am aflat-o de corectă și în consonanță cu interesul institutului, o recunoaștem și o recomandăm spre primire și on. Adunări Generale.

Arad, la 6 Aprilie 1921.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE.